

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ЛУКІВНИЦТВО

спеціальність	201 Агроніомія	обов'язковість дисципліни	Вибіркова
освітня програма	Агроніомія	факультет	Агроніомії та захисту рослин
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	Рослинництва

ВИКЛАДАЧ

Поташова Лариса Миколаївна

Вища освіта – спеціальність агрохімія та ґрунтознавство
Науковий ступень – кандидат сільськогосподарських наук 201 Агроніомія (06.01.09 – рослинництво)
Вчене звання – доцент кафедри рослинництва
Досвід роботи – більше 20 років
Показники професійної активності з тематики курсу:

- автор (співавтор) більше 20 методичних розробок;
- автор (співавтор) більше 20 тематичних публікацій;
- учасниця наукових і методичних конференцій.

Тел. +380963154439
e-mail: potashova124@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	Надати студентам знання з біологічних, екологічних та господарських властивостей рослин на природних кормових угіддях, навчити прийомам їх вирощування, оволодіти методикою класифікації, інвентаризації та паспортизації кормових угідь, ознайомити зі схемами заходів поліпшення природних кормових угідь, оволодіти прийомами заготівлі та зберігання сіна, сінажу, силосу, штучно зневоднених кормів. Навчити студентів розробляти агротехплани вирощування насіння багаторічних трав на природних кормових угіддях.
-------------	--

Форма	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Специфічні результати навчання і форм їх контролю	Здобувач повинен уміти: <ul style="list-style-type: none"> • користуватися навчальною, методичною та науковою літературою з лувівництва; • визначати для конкретних кліматичних умов рівень можливих врожаїв, засоби і ресурси їх забезпечення; • вести поточний догляд за кормовими угіддями, запроваджувати заходи щодо їх поліпшення; • вирощувати високі врожаї кормових культур, поліпшувати якість кормів.
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекцій, 18 годин практичних занять, модульний контроль (3 модулі), підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань
Умови зарахування	вільне зарахування

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетенції	<p>ЗК.07. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК.02. Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції.</p> <p>СК.04. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач.</p> <p>СК.08. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.</p>	Програмні результати навчання	<p>ЗПРН.05. Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію.</p> <p>СПРН.01. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.</p> <p>СПРН.02. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.</p> <p>СПРН.04. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.</p> <p>СПРН.09. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.</p>
--------------------	---	--------------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Агроекологічні та ботаніко-господарські особливості багаторічних трав					
Лекція (Л) 1	Вступ. Луківництво як наука, навчальна дисципліна і виробництво. Народного господарського значення луківництва. Стан та перспективи розвитку в Україні та інших державах. Історія розвитку луківництва в Україні та її на основні етапи.	Практичне заняття (ПР) 1	Класифікація рослин за типами пагоноутворення, облистяністю і висотою.	Самостійна робота (СР) 1	Життєві форми кормових рослин. Поняття про фітоценози та агрофітоценози. Алелопатія. Поділ рослин за способом живлення.
Л 2	Сучасний стан природних кормових угідь України. Основні життєві форми рослин сіножатей та пасовищ, Особливості пагоноутворення рослин та їх поділ за облистяністю, висотою та розміщенням листків. Способи розмноження трав та їх роль у формуванні травостою. Поділ рослин на групи стиглості, за тривалістю життя та характером розвитку. Поняття отавності.	ПР 2	Загальна характеристика бобових трав. Господарська, морфологічна і біологічна характеристика люцерни, еспарцету, конюшини, конюшини заячої, буркуну, лядвенцю рогатого.	СР 2	Агротехнічні прийоми регулювання структури травостою, ботанічного складу, врожайності і поживності кормів.
		ПР 3	Особливості будови рослин лучних злакових трав. Господарська, морфологічна і біологічна характеристика видів тимофіївки, лисохвосту, видів пирію, грястиці, очеретянки, костриць.		
		ПР 4	Господарська, морфологічна і біологічна характеристика видів стоколосу, тонконогу, мітлиці, райграсу високого, бекманії гусеницеподібної.	СР 3	Зміна рослинності пасовищ і сіножатей під впливом випасання, скошування та іншої діяльності людини. Інвентаризація та паспортизація природних кормових угідь.
Модуль 2. Агротехнологічні особливості вирощування багаторічних трав					
Л 3	Природні кормові угіддя України. Класифікація природних кормових угідь, їх розподіл за природно кліматичними зонами. України. Фітоценологічний та фітотопологічний напрями в класифікації природних кормових угідь. Господарська характеристика материкових та заплавних луків, особливості та перспективи їх використання. Інвентаризація та паспортизація природних кормових угідь.	ПР 5	Характерні ознаки насіння бобових рослин сінокосів і пасовищ.	СР 4	Природні кормові угіддя, їх сучасний стан та значення, описати основні життєві форми рослин, навести приклади їх основних представників, дати господарську та кормову характеристику.
		ПР 6	Характерні ознаки насіння злакових рослин сінокосів і пасовищ.	СР 5	Заплавні луки, їх утворення. Екологічні зони заплави. Типи заплавних луків. Інвентаризація природних кормових угідь. Природоохоронні заходи на луках.

Л4	Обґрунтування та технологія проведення поверхневого поліпшення природних кормових угідь. Система заходів поверхневого поліпшення угідь та їх характеристика: культуртехнічні заходи; поліпшення та регулювання водного та повітряного режимів; агротехнічні заходи по догляду за дерниною і травостоєм, підсівання трав і удобрення сіножатей і пасовищ.	ІП 7	Розробка системи заходів поверхневого поліпшення природних кормових угідь. Розробка системи заходів докорінного поліпшення природних кормових угідь	СР 6	Ефективність комплексного застосування способів поверхневого поліпшення
Л5	Створення сіяних сіножатей і пасовищ у системі докорінного поліпшення природних кормових угідь. Способи залуження: прискорене та з періодом попередніх польових культур, їх значення, особливості проведення.	ІП 8	Травосумішки. Значення і переваги травосумішок. Класифікація травосумішок. Принципи підбору трав у травосумішки, розрахунок норм висіву трав у травосумішці. Складання травосумішок пасовищного використання. Складання травосумішок сінокісного використання.	СР 7	Травосумішки-принцип підбору та співвідношення видів. Сівба, догляд за посівами. Прискорене залуження.
				СР 8	Раціональне використання пасовищ. Закони А. Вуазена. Техніка випасання. Догляд. Пасовищезміна. Зелений конвеєр, його типи.
				СР 9	Особливості створення пасовищ на схилі землях.
Модуль 3. Раціональне використання сіножатей і пасовищ та заготівля високоякісних трав'яних кормів					
Л6	Раціональне використання сіножатей та сучасні технології заготівлі сіна. Значення сіна в годівлі тварин. Оптимальні строки та висота скошування трав для заготівлі сіна. Фізіолого-біохімічні процеси при сушінні трав (поняття "голодного обміну" та процесу автолізу). Сучасні технології заготівлі сіна (розсипне, пресоване в тюках та рулонах, заготовлене методом активного вентилявання та інші) та фактори, що впливають на його якість. Догляд за сіножатями в системі сінокосозміни.	ІП 9	Біологічні, господарські та технологічні основи заготівлі кормів. Укісне використання природних кормових угідь. Фізіологічні основи заготівлі високоякісного сіна. Основні показники якості хімічного складу сіна.	СР 10	Закони С.Я. Зафрена. Значення голодного обміну і автолізу при заготівлі якісного сіна. Сучасні технології заготівлі різних видів сіна.
				СР 11	Раціональне використання пасовищ. Оптимальні строки використання різних типів пасовищ. Пасовищезміна. Організація і обладнання пасовищ. Особливості створення та використання культурних пасовищ для фермерських господарств і промислових тваринницьких комплексів.
				СР 12	Основні види кормів та їх роль у годівлі тварин. Організація збирання сіна. Облік і оцінка якості сіна. Приготування сінажу. Заготівля силосу. Приготування штучно зневоднених кормів.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зінченко О.І. Кормовиробництво: навчальний посібник. 2-е вид. доп. і пер. Київ: Вища освіта, 2005. 448 с. 2. Слюсар І.І., Вергунов В.А., Гаврилюк М.М. Луківництво з основами насінництва. Київ: Аграрна наука, 2001. 196 с. 3. Петриченко В.Ф., Макаренко П.С. Лучне кормовиробництво і насінництво трав: посібник для вузів. Вінниця: Діло, 2005. 227 с. 4. Кормовиробництво та луківництво: навчальний посібник. В.І. Григорєв, Є.М. Огурцов, М.А. Бобро, В.Г. Міхеєв; за ред. Є.М. Огурцова. Харків: ХНАУ, 2021. 512 с. 5. Лучне і польове кормовиробництво: навчальний посібник. За ред. Макаренка П.С. Вінниця, 2008. 40 с. 6. Кормовиробництво: практикум. О.І. Зінченко, І.Т. Слюсар, Ф.Ф. Адамень, В.А. Вергунов, Г.І. Демидась, А.В. Коротаєв; за ред. О.І. Зінченка. Київ: Нора-прінт, 2001. 470 с. 7. Городецький О.С., Качан Л.М., Боковий В.І., Ткаченко В.Г. Кормовиробництво: методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів з модуля “Польове кормовиробництво”. Біла церква, 2004. 19 с. 8. Ткаченко В.Г., Козак Л.А., Боковий В.І. та ін. Кормовиробництво: методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів. Біла церква, БНАУ, 2005. 25 с. 9. Олешко О.Г., Роговський С.В., Козак Л.А. Луківництво і газони: методичні вказівки до виконання курсової роботи для студентів агрономічного факультету. Біла церква, 2011. 80 с. 	Методичне забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> 1. Робоча програма навчальної дисципліни та її силабус. 2. Луківництво: методичні рекомендації до самостійного вивчення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 201 “Агрономія”. Укладачі: Є.М. Огурцов, В.Г. Міхеєв, Л.М. Поташова, Л.А., Свиридова. Харків: ДБТУ. 2023. 21 с. 3. Кормовиробництво: програма курсу і методичні рекомендації до самостійного вивчення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 201 “Агрономія”. Укладачі: Є.М. Огурцов, В.Г. Міхеєв, Л.М. Поташова, Л.А. Свиридова. Харків: ДБТУ. 2023. 21 с. 4. Перелік запитань для тестової перевірки знань по змістових модулях. 5. Перелік запитань для підготовки до заліку.
------------	---	------------------------	---

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	Зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
66–74	D		
60–65	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.